

НЕЗБОРИМА НАЦІЯ

НАШ ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС – 33545

МЕДВИНСЬКЕ ПОВСТАННЯ

МЕДВИНСЬКЕ ПОВСТАННЯ

"ЧИТАЙМО ПРО БОРТЬБУ ПРАДІДІВ"

22 квітня 2014 р. в Національній спілці письменників України відбувся творчий вечір Романа Ковалю з нагоди 55-ліття. "Свої 40 років я відзначив у Київському міському будинку вчителя презентацією книжки "Отамани Гайдамацького краю: 33 біографії", – цим спогадом почав Роман Коваль творчий вечір. – Хор "Гомін" співав мені "Многая літа". Я сприйняв це як привілей, сприйняв зі світлою радістю. Напівав-накував мені хор "Гомін" уже 15 літ. На жаль, немає вже серед нас Рената Польового і Віктора Лісовола, які виспівували тоді "Многая літа"... Я сумнівався, чи проводити в цей тривожний час свій творчий вечір. Вагався ще 5 днів тому. Зателефонував Юркові Сиротюку. Запитав поради. Він сказав: "Треба проводити. Цей вечір підніме бойовий дух українців". А Тарас Силенко акцентував увагу на бойовому характері альбому Визвольних пісень ХХ століття, який ми сьогодні представляємо з Грицем Лук'яненком та іншими його творцями.

Презентуючи книжку "Медвинське повстання", Роман Коваль нагадав пророчі слова Івана Дубинця – "Прийде час – і український народ у своїх святцях героїв і жертв, що полягли за волю України, буде згадувати й імена медвинців".

"Так і сталося! Прийшов час – і ми вшановуємо цих людей. Іван Дубинець свідчив, що, попри страшні жертви, він ніколи не чув від односельців каяття чи жалю з приводу збройного виступу проти російських окупантів. Це підтверджує й начальник штабу медвинських повстанців Микола Василенко. Він згадує матір повстанця Михайла Шмигори, яка "не нарікаючи ні на кого... була горда, що її син не згинув безкорисно". Схилимо голови перед тими, хто згорів у вогні медвинського повстання. Вклонімося вдячно медвинським матерям, які пишалися

тим, що їхні сини загинули за Україну".

Основою книжки стали спогади учасників медвинського повстання – Івана Дубинця і Миколи Василенка. Вміщено також нариси про бандуриста Антона Митя, отаманів Григорія Пирхавку і Дмитра Цвітковського, біографічну довідку бандуриста Костя Місевича, який залишив неповторний спогад свого учителя – Антона Митя; спогади-роздуми Юрія Лавріненка, дослідника "розстріляного відродження", оповідання Григорія Косинки, одного з тих, хто увійшов до скорботного списку "розстріляного відродження", спогади про Івана Дубинця, його батька і брата, згадка про

Роману Ковалю на 55-ліття

Світлі лики, як тумани,
Одійшли вже у віки...
Де ви, браття-отамани?
Хто ви, браття-козаки?
Як співали ваші груди
Й боронили честь коша?
Як страху не знала й бруду
Ваша зболена душа?
За межу піду шукати
Кров'ю всотані стежки...
Щоби пам'ять заверстали
Вічним боєм – у книжки.
Світлі лики, як тумани,
Проквітнув кривавий час...
Неотміщені плачуть рани.
Віч-на-віч кличуть нас.

Галина ХМІЛЬОВСЬКА
Крим

начальника штабу медвинських повстанців Микола Василенка, спогади медвинців про трагедію рідного села, неповний список медвинських повстанців, два матеріали про Медвин з українських газет часів Другої світової війни, спогад Галини Денисенко про свій медвинський рід, нарис про медвинського вояка французького Іноземного легіону Павла Миколенка, дослідження Анатолія Листопада "Медвинці, репресо-

вані комуністичним режимом", розповідь Володимира Здибка про своє дитинство у Медвині та спогади його батьків про трагічну історію Медвина, матеріали про вшанування медвинських героїв, вірші Ольги Страшенко "Медвин, земля козаків" та "Ой у Медвині на Спасі", медвинську пісню "Спи ти, козаче, наш брате!". Збагатив книжку розділ "Фотодокументи" – 125 світлин, більшість з яких уперше вводиться в обіг.

На вечорі промовляли Петро Гоголя (співупорядник книжки), автор кількох розділів до неї Володимир Здибка, режисери Олександр Мурагов, Олександр Рябокрис і Олександр Домбровський, скульптор Михайло Горловий, поетеса Тетяна Лемешко, журналіст Микола Владзімирський і Костянтин Дикань, дочка голови Української Головної Визвольної Ради Кирила Осмака Наталка Осмак, народний депутат України від ВО "Свобода" Юрко Сиротюк, міністр екології і природних ресурсів Андрій Мохник. А Ольга Страшенко прочитала свій вірш про медвинське повстання.

Прикрасила вечір презентація альбому "Пісні Визвольної боротьби ХХ століття". Пісні з альбому співали кобзарі Тарас Силенко і Тарас Компаніченко, барди Гриць Лук'яненко, Володимир Самайда, Володимир Гонський, фольклорист Валерій Гладунець, а пісню "Любо братці, любо" співав увесь зал.

У час війни читаймо книжки про боротьбу з Москвою наших дідів і прадідів!

Вивчаймо наші помилки, згадаймо наші перемоги і вшануймо "незлим тихим словом" polegлих за свободу рідного краю. А пісні, з якими йшли в бій наші діди і прадіди, допоможуть нам відстояти Українську державу.

Слава Україні, борцям за її волю і долю!

Прес-служба Історичного клубу "Холодний Яр"

ЗИЧИМО ДОВГИХ ЛІТ!

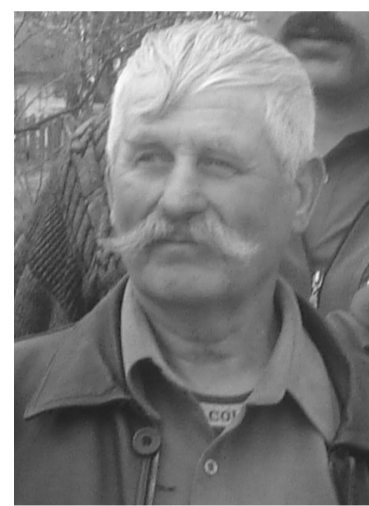
26 березня Олександрові Ромащенко виповнилося 75 років. Народився він 1939 року в селі Цвітна – на батьківщині отамана Пилипа Хмари. Його батько Павло допомагав Хмарі – годував та переховував його козаків, може, й сам брав участь у акціях, але про це синові не розповідав.

Дядько, Федосій Арехтович Бойко, 1890 р. нар., гончар, був у загоні Хмари. Це саме про таких гончарів розповідав Юрій Горліс-Горський: "Цвітнянські гончарі розвозили кіними свої вироби на продаж по теренах Київської, Херсонської, Полтавської губерній, заїжджали аж на Поділля, водночас виконуючи роль розвідників". За свою любов до України Федось Бойко був репресований Москвою. Його фотографію мені подарував пан Олександр, і портрет цвітнянського повстанця із сумними очима висить у рамочці в моїй експозиції. Я з ними весь час контактую, бо він – як не стане – дивиться тобі проникливо у вічі.

Олександр Ромащенко допомагав Юркові Хмарі, нащадкові отамана, у встановленні цвітнянського монумента на пам'ять про Пилипа Хмару та його козацтво. Неодноразово жертвував на організацію вшанувань у Холодному Яру. Вже 15 літ передплачує "Незбориму націю", тобто є вірним другом газети, однодумцем. Йому дороге те, що й мені. Називає він себе Карбалою. Каже, щоб і ми його так називали. Ми слухаємося.

10 червня 2011 р. дід Карбала, під час вшанувань у Цвітній, сказав, що хоче померти членом Історичного клубу "Холодний Яр", тож і подав заяву до нашого товариства. Вважаємо його і Юрка Хмару почесними козаками Історичного клубу "Холодний Яр" від дня заснування, адже десь 1997 року ми й потоваришували.

Дід Карбала гостинний і щедрий, і ми – та й чорні запорожці теж! – не раз відчували це. Через чорних запорожців дід Карбала взимку передавав дрова до Києва на Майдан. А мені подарував кілька цвітнянських глечиків та баранчика, який стоїть на мому робочому столі, весь час на-

гадує про Цвітну та її славних людей.

Дід Карбала – душа щира, все щось хоче зробити для України. Ніяких вигод для себе не шукає, тільки віддає. Те саме можна сказати і про Юрка Хмару. Як поговориш з ними, ніби води з криниці нап'єшся! І серце наповнюється радістю, що такі діди є по селах. Юркові Хмарі торік 18 березня виповнилося 75 років, а ми забули привітати, тож тепер намагаємося виправити помилку.

Цвітна – козацьке село, входило до земель Війська Запорозького. Жителі його не знали панщини. У середині XVII століття тут жили реєстрові козаки, які брали участь у походах Богдана Хмельницького. У 1740 – 1760 роках Цвітна стала одним із центрів формування гайдамацьких загонів під керівництвом отамана Семена Неживого.

На старості дід Карбала вистриг собі чуба, і з радістю показує його нам, – щоб ми не забували, що він козацького роду.

Отож, хоч із запізненням, але щиро вітаємо цвітнянських дідів Юрка і Сашка з поважним ювілеєм, вклоняємося і бажаємо ще багато літ в Українській Україні.

З роси і води, дорогої наші запорожці!

Від імені Історичного клубу "Холодний Яр" і редакції газети "Незборима нація"
Роман КОВАЛЬ

ПРО ВШАНУВАННЯ ХОЛОДНОЯРСЬКИХ ГЕРОЇВ ЧИТАЙТЕ НА 3-й СТОР.

Освячення зброї на берегах Гайдамацького ставу. Холодний Яр, 13 квітня 2014 р. Світлина Григорія Юрика.

Нелюдське ставлення росіян до нас
освячує нашу до них ненависть.

Микола МІХНОВСЬКИЙ

У ХОЛОДНОМУ ЯРУ ВШАНОВАНО ГЕРОІВ

Ушанування розпочалися 12 квітня 2014 р. в Суботівській Чигиринського району Черкаської області. Панотці УПЦ КП Володимир і Василь провели панахиду в Іллінській церкві за Гетьманом Богданом Хмельницьким, його синами Тимошем та Юрієм, старшиною та козацтвом, Максимом Залізником, Іваном Гонтою та їхніми гайдамаками, а також командармом Михайлом Омеляновичем-Павленком, письменником Юрієм Горлісом-Горським, іншими учасниками Першого зимового походу Армії УНР, братами Чучупаками (Василем, Петром, Семеном, Орестом, Олексієм і Дем'яном), сотником Іваном Компанійцем із Суботова, вояками полку гайдамаків Холодного Яру та козаками Небесної сотні Майдану.

О 13.00 в селі Матвіївці Чигиринського району, біля пам'ятника матвіївським козакам і старшинам полку гайдамаків Холодного Яру, про подвиги козацтва розповіли Роман Коваль (ведучий мітингу), дослідник повстансько-партизанського руху на Харківщині Лесь Ісаїв, поручник полку Чорних запорожців Олександр Стець із Перемішля, отаман Чорноморського гайдамацького з'єднання Сергій Гуцалок, отаман ГО "Українське козацьке військо" Микола Бондар, головний суддя УКВ Всеволод Іс'яків, Олесь Царук з Латвії та козак Олександр Коваль. Кобзар Тарас Силенко співав повстанські пісні "Ой у лісі на полянці" та "Як хлопці у бій виступали", одинадцятилітня бандуристка з Чигирини Анна Жадан виконала пісню на сл. Тараса Шевченка "Зацвіла в долині червона калина", гурт матвіївських школярів "Мамина пісня" заспівав віночок народних пісень, а поет з Києва Владлен Ковтун продекламував вірші про Холодний Яр. Сальвою вшанував героїв 2-й рй 3-ї Залізної дивізії Військово-історичного клубу "Повстанець".

Після поминального обіду в Матвіївці молодіжна сотня на чолі з Богданом Легоняком вирушила на Вовчий шпиль – місце таборування в 1919 – 1920-х рр. козаків Товариства "Вовчий шпиль" та полку гайдамаків Холодного Яру.

У цей день "Батьківщина молода" провела теренову гру "Холодний Яр-2014", а Роман Коваль надвечір представив для членів "Батьківщини молоді" книжку спогадів "Медвинське повстання".

Від самого ранку 13 квітня в Мельниках лунали українські марші у виконанні духового оркестру Черкаського інституту пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля. Мітинг розпочав Роман Коваль – організатор вшанувань холодноярських героїв від 1995 року. Він сказав, що цього року Свято героїв у Холодному Яру влаштували Історичний клуб "Холодний Яр", Черкаська державна обласна адміністрація, ВО "Свобода", ВО "Батьківщина", "Батьківщина молода", Народний Рух України, музейно-етнографічний комплекс "Дикий хутір", Громадський штаб опору диктатурі (Калуш), ГО "Вільне козацтво Холодного Яру", готель "Чигиринський", підприємці Ігор Гавришин з Києва та Олег Ситюк зі Львова, народний депутат України Леонід Даценко, добродії Олег Кудин із Закарпаття, Анатолій Голубович та Анатолій Дідук (обидва з Одещини), поет Владлен Ковтун

з Києва, торгова марка "Дригалю" (Біла Церква), Анатолій Кучеренко із с. Білозір'я, козачка Надія з Мельників та дід Карбала (Олександр Ромашенко), син чорнольського повстанця із села Цвітна. Участь у меморіальних заходах взяла почесна варта Черкаського гарнізону.

На мітингу біля пам'ятника Холодноярським героям виступили голова Черкаської обласної державної адміністрації Юрій Ткаченко, його заступник Юрій Ботнар, кандидати у Президенти України Юлія Тимошенко, Олег Тягнибок та Василь Куйбіда, народний депутат України від ВО "Свобода" Леонід Даценко, голова "Батьківщини молоді" Іван Крулько та заступник голови Конгресу українських націоналістів, капітан 1-го ранку Євген Лупаков. Кобзар Тарас Силенко виконав повстанські пісні "Чи то хмара гуде, чи то буря грає" та "Проводжала дівчинька до повстанців козака".

Делегація від мітингу на чолі з отаманом Вільного козацтва Холодного Яру Олегом Островським ушанувала могили Василя Чучупака та козаків-холодноярців на цвинтарі Мельників. Було віддано сальву полеглим героям.

"Дякуємо!"

Дякуємо Вам, пане Романе, за все зроблене щодо Холодного Яру. Дуже важливо, щоб наші діти і внуки знали: патріотами України є не тільки мешканці західних областей. Ми усі патріоти рідної землі. А холодноярці – приклад.

Василь КОСТИЦЬКИЙ, доктор юридичних наук, професор

Під час мітингу голова Черкаської ОДА Юрій Ткаченко нагородив Романа Ковалю Почесною відзнакою "За заслуги перед Черкащиною", а скульптора Валентина Сірого, краєзнавця Богдана Легоняка та Олега Островського – медалями до 200-річчя з Дня народження Тараса Шевченка.

На берегах Гайдамацького ставу урочистості відбулися під гаслом "Освятити зброю і замінити полеглих!". Розпочав їх кобзар Михайло Коваль історичною козацькою піснюю "Тей ішли наші славні запорожці". Після хвилини мовчання за полеглими захисниками Вітчизни молитву за Україну прочитав протоієрей УПЦ Київського Патріархату Василь Циріль, а потім освятити козацтво зброю. Виступили письменники Роман Коваль та Володимир Шовкошитний (заступник голови Народного руху України), а також Руслан Андрійко, заступник голови ВО "Свобода", і Олег Островський.

Урочисто присягу на вірність Україні прочитав голова Черкаської ОДА Юрій Ткаченко, а козацтво повторило її: "Присягаюсь до останньої краплі крові, до останнього подиху, вірою і правдою служити Українському народові. Якщо ж я порушу цю присягу, нехай впаде на мене кара мого народу і нашого Бога". Завершила урочистості сальва полеглим. Під український марш у виконанні оркестру козацтва направилосся на хутір Буда, де було відкрито й освячено пам'ятник Небесній сотні (автори Микола Теліженко і Юрко Олійник).

Кобзар Тарас Силенко вшанував полеглих піснюю карпатських січовиків "Пливе кача по Тисині". Під час меморіального мітингу промовляли президент Історичного клубу "Холодний Яр" Роман Коваль, голова Черкаської ОДА Юрій Ткаченко, кандидати у Президенти України Василь Куйбіда та Олег Тягнибок, народний депутат України Юрій Сиротюк, директор музейно-етнографічного комплексу "Дикий хутір" Лесь Островський, ройовий 4-ї козацької сотні Самооборони Майдану Андрій Коновал, отаман Вільного козацтва Холодно Яру Олег Островський, отаман ГО "Українське козацьке військо" Микола Бондар та козак Гора, який зачитав Декларацію ГО "Українське козацьке військо". Були покладені вінки і квіти, запалені поминальні свічки.

Завершуючи меморіальний мітинг, Роман Коваль передав слово Тарасові Компаніченку, ведучому Мистецького фестивалю козацької слави "Холодний Яр-2014".

Під час фестивалю виступили гурти "Рутенія" (Київ), "Хорез козацька" (Київ), "ТаРута" (Київ), "Вертеп" (Січеслав), "Телери" (Київ), "Друже Музико" (Одеса), "РоліКарп" (Київ), дитячий фольклорний гурт "Будимир" (село Хотів Києво-Святошинського р-ну Київської обл.), "Дримба та дзига" (Київ), бард Зеник (сотник 13-ї сотні Самооборони Майдану), співаки Василь Панченко, Юрко Маршутка, Руслана Лоцман (Черкащина), Аліна Самофалова (Донецьк), Катерина Соколова-Роша (Дніпропетровськ), Назар і Наталка Зінченки з Мельників. Участь у святі взяли братчики Київського, Харківського, Полтавського кобзарських та Львівського лірницького цехів: панотець Київського кобзарського цеху Микола Товкайло (старосвітська бандура, м. Переяслав-Хмельницький), Михайло Коваль (старосвітська бандура, с. Великої Хутір Драбівського р-ну Черкаської обл.), Михайло Хай (колісна ліра, Київ), Олександр Триус (старосвітська бандура, м. Ромни), Тарас Силенко (старосвітська бандура, Київ), Павло Моргник (старосвітська бандура, Київ), Тарас Компаніченко (колісна ліра, кобза Остапа Вересая, Київ), Ярослав Крисько (старосвітська бандура, Львів), Лайош Молнар (колісна ліра, Львів), Віктор Левицький (колісна ліра, Івано-Франківськ), Віталій Мороз (бандура, м. Лубни) та Андрій Яшук (колісна ліра, Рівне).

Під час фестивалю промовляли дочка й онучка Юрія Горліса-Горського Лєся Янг і Ляля Лісовська, які презентували повість Юрія Горліса-Горського "Отаман Хмара". Було представлено й диск Визвольних пісень ХХ ст. "Ми сміло в бій підем" студії "Рутенія" та Історичного клубу "Холодний Яр".

Організували фестиваль Валерій Гладунець (директор Мистецького об'єднання "Глечик") та Роман Коваль.

Під час урочистостей у Холодному Яру братчики кобзарських цехів ушанували пам'ять останнього запорозького кошового Петра Калнишевського пальмами та кантами у храмі Праведного Петра Багатостраждального (Калнишевського).

Прес-служба Історичного клубу "Холодний Яр"

Світлина Григорія Юрика

